

A,
CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG
 ENGEDELMÉVEL.

Nro I.

Költ Bétsbenn, Sz. Jakab Havának (Julius) 2-dik
 napján 1802-dik Efstendőben.

Magyar Ország.

Posony Junius 25 dikén. Midőn a' mai Gyűlésben, azon Repraesentatió, melly a' Magyar Regimentek tellyes számmal való tartásáról készítettett, a' T. Státusok által a' M. Fő Rende-
 kel közöltetett, 's az a' tzikkely is felolvastatott volna, mellyben a' T. Státusok azért esedeztek Ő Felségének, hogy míg M. Országón valóságos katonai Académia állíttathatnék fel a' katonai tudományok elterjesztésére, 's az Ifjúság e' réizben leendő tökéletesítésére; addig is tétessen rendelés az eránt, hogy a' Pesti Universitásban a' nevezett tudományok taníttassanak: felkölt

ezen alkalmatossággal Méltóságos Gróf Festetics György Ő Nagysága, 's azon hazafiúi buzgóságtól, 's a' köz jó eránt való szíveteltől lelkesítettvén, melly által magának nem tsak az egész Hazában, hanem még a' külsők előtt is örök emlékezetet szerzett, a' katonai tudományokat tanuló Ifjak számára negyven ezer forintokat ajánlott azon feltétellel, hogy míg M. Országban katonai Académia állíttathatik fel, az ajánlott summa interesséből három Magyar Ifjak, kik minden Vallásbeli külömbség nélkül a' Magnás, Nemes Ifjak, és katona tisztek fiai között nevezetnék ki, a' Bétsi katonai Académiában taníttathassanak. Ezen nagy lelkűségből származott ígéreten Vivát kiáltással örvendettek a' M. Fő Rendek, 's különös követtség által közölték azt a' T. Státusok Táblájával, azért, hogy a' Repraesentációba egyenlő akarattal bétéhessék. Mídon az által küldött követtség tudtára adta az ízenetet a' T. Státusoknak, Rhédey Lajos Szatmár Vármegyei Követ Úr, ugyan azon nemes tüzrel, t. i. a' katonai Oskolában taníttatándók számára, tíz ezer forintokat ígért, azon hazafiúi tüztől buzdíttatván, melly a' köz jónak előmozdítását a' nemes szív legelső kötelességévé teszi. Örvendező Vivátok hallattak a' T. Státusok Tábláján ezen nemes tselekedeteknek megértésén, 's elvégeztetett, hogy a' M. Fő Rendeknek is megvitetessen ezen utóbb tett ígéret, a' hol örömmel fogadtatott, 's annak is a' Repraesentációba leendő tétele megállíttatott. A' nemes lélek örömmel telik bé az ilyen tselekedetek hallása, vagy olvasása által, 's örökös tiszteletben tartja azon

Hazafiak emlékezetét, kik ilyen tselekedetek által kívánják a' Nemzet javát előmozdítani.

Po'sony Junius 30-dikán. A' múlt hétfőn, (Junius 28 dikán) tartatott itt köz Ülés (Sessio mixta,) a' melyben t. i. mind az I-ső, mind a' II dik Tábla egygyütt vólt. Felolvastatott a' Felséges Urunkhoz intézett Repraesentatió, mely magában foglalja azon intézeteket, melyek által az Ország Rendei tellyes számmal kívánják tartani a' Magyar Regementeket 's a' t. Minde- nek helybe hagyódván, égő gyertyát hoztak bé a' palotába, 's a' Repraesentatió lepetsétteltetett, minekutánna Nádorispány Ő Királyi Hertzegsége alá írta vólna a' maga Nevét. Nem sokára azután Ő Felségéhez ment vele Királyi Ő Hertzegsége. Míg már le nem jön erre Felséges Urunk Resolútiója: addig Ülések nem tartattnak. Ma öfzve gyűlt a' Hazai kereskedést kidolgozó Deputatió. Ha ez végre hajtja köz hafzonú munkáját, az azután fel fog a' Rendek Üléseiben vétetődni. — Ma társaság, és bál vólt Gróf Battyáni Tódor palotás nagy hajóin. Egygyik Szálában vólt a' tántz, a' másikkban pedig állottak a' frissítő italok, a' melyeknek vólt divatja a' nagy meleg miatt, melyet a' Duna vizének egyéb eránt hidegítő ereje meg nem enyhíthetett. Vóltak mind az egygyik nagy hajón, mind más három kis hajón tágos helyek, a' hol a' kártyázó Vendégek számára készen állottak a' kártyákkal rakott asztalok. Ezentúl, minden szerdán ilyen bált ad itt a' Duna hátán, Gróf Battyáni Tódor Ő Excellentiája.

Gyöngyösről Junius 23-dikán. Rendszerént elmés tsalárdsággal szoktak élni az emberek rosfsz

szándékjoknak elérésében, 's ez által sokszor olyan dolgokat vívnek véghez, melyek magokban ugyan nevettségesek, de másokra nézve károsok. — Az itt esett Orbán napi vásárban, egy Afzfzony megindúl a' Szüts Mester emberek sátorá közt, egybe bétér, 's minekutánna az ott lévő mentéket nézegette volna, a' kezébe vesz egygyet, 's kérdi a' Szütstől: hogy adjuk Uram ezt a' mentét? 24 forinton felele a' Szüts. Jól van felele az Afzfzony, tsak egy kis várakozással legyen, a' Férjem amott által ellenbe van a' szekerünknel, szerezném neki megmutatni a' mentét, addig itt hagyom a' kis gyermekemet a' sátorban. Az Afzfzony elmegy, 's minekutánna jó darab ideig oda volt, a' szomszéd sátorban lévő Szüts megfözlítja azt, a' kitől az Afzfzony elvitte a' mentét, 's azt mondja neki: tekintse meg Komám Uram a' kis gyermeket, talán eddig meg is holt, mivel igen tsendesen viseli magát. Szót fogad a' Szüts, 's ki bontja a' bépó-lált vánkost, 's hát, a' mit nem is tudott gondolni, benne egy lopó tököt talált, a' melly felvölt öltöztetve. Soha se tudta a' Szüts mit tsináljon bolzfzuságában. Az Afzfzony nyomába nem akadhatott, ki a' 24 forintos mentével odébb állott.

Olafz Orfz ág.

Nápolyból Junius 8-dikán. Tudtára esett a' mi Udvarunknak, hogy Szitziliának Nápolytól leendő elválasztását, Bonapárté nem hagyta helybe. Spanyol Orfzág ezt nagyon akarta, és hathatóson is sürgette azt Amiensi kötések alkalmatosságával. — Ismét helyre állott a' jó egygyet értés a' két Udvarok között.

Genúából Junius 10-dikén. Külömb-külömbféle hírek terjedtek el mostanában közöttünk, melyeknek megbizonyosodását nyughatatlansággal várjuk. Úgy mondják, hogy már az új Tanács tagjai ki vólnának, nevezve a' Liguriai Respublika határai szélesebben fognának kiterjesztetni; és hogy csak kétharmad része fogna maradni nálunk, a' most itt lévő Frantzia katonaságnak.

Majlándból Junius 10-dikén. Az Olasz Országi Respublika Vice Praesese, hathatós vígasztalást nyújtott a' Klastromokból széllyel oszlott, 's elábbi fizetésektől megfosztott Szerzeteseknek az által, hogy olyan rendelést tett, mellynél fogva nem csak fizetések ki fog járni, hanem arra is gond lesz, hogy azon summa is kiadódjon számokra, melly eddig az ő tartásokra volt fordítva, de a' környűllások miatt egy darabig benn maradt a' kasszában.

Frantzia Ország.

Párisból Junius 12-dik napján. A' Sz. Domingói kereskedők, egy esdeklő írást küldöttek az első Konzulhoz az eránt, hogy vétesse vízfza Generál Leclerc rendelését, mellynél fogva az idegen hatalmasságok hajói is szabadon kereskedhetnek az említett szigettel. A' levél foglalatja ide megy ki. „A' Koloniáknak, az Anya tartományok hasznára kell szolgálni. Ha még más Hatalmasságoknak is hasznot hajtanak, úgy a' Koloniák terhére vagynak az Anya tartományoknak. Más Európai Nemzetek is felyették azt, mint változhatatlan régulát, hogy csak mások hasznára, 's a' magok kárára ne folytassák a' keres-

kedést. Hát éppen akkor, a' midőn mi minden Anglus Koloniákból kirekesztetünk, magunk hi-
juk é az Anglusokat kikötő helyeinkbe? Ez ok-
talanság volna. Az Anglusok másképpen, 's
jobban vagynak a' kereskedésre nézve organizál-
va, mint mi. Sok idő kell arra, míg oda jut-
hatunk, a' hol ők most vagynak. Tsak az ment-
het meg bennünket a' romlástól, ha az idegenek
kirekesztetnek kikötő helyeinkből. Nem kell az
ollyan embert, a' ki most lábbadoz a' betegség-
ből, valamelly izmos emberrel birkóztatni. A'
pengő pénznek szükibe vagyunk, 's éppen azért
veszedelemmel fenyegető adósságaink vagynak.
Hitelünk is nagyon megtsökkent. Azért, folya-
modunk hozzád első Konzul, hogy a' Generál
Leclerc végezését vétesd vizsgálva, és ne engedd
meg, hogy idegen portékákkal megterhelt hajók
evezzenek bé hozzánk."

Párisból Junius 16-dikán. Minthogy a' Fr.
Respublika, 's Pápa Ő Szentsége között végbe
ment Konkordát ereje szerént, minden Klastro-
mok eltöröltetnek, mellyek az említett Respub-
likában találtnak; ehez képest a' Kormányfőnek,
azon Klastromoknak minden órán véget fog vet-
ni, a' mellyek még Belgiomban, 's a' Rajna bal
partján lévő 4 departamentomokban vagynak.

Párisból Junius 17-dikén. A' Sambre i, 's
Meuse i Praefectus, az első Konzulnak küldött le-
velében ezt írja a' többek között: A' Belgáknak
egyedül tsak az a' kívánsága, hogy azon nagy
Emberré láthassák, a' kit olly nagyon tsudáltak,
's tsudálnak. Tiszteld meg őket első Konzul el-
jöveteleddel, a' kik olly mondhatatlan tisztelet-
tel viseltetnek a' te személyed eránt.

Párisból Junius 18-dikán. Midőn Generál Leclerc tudósíttatott arról, hogy Tossaint kéz magát alá adni a' Respublika rendelkezésének, következő értelmű levelet küldött a' Feketék Generálissának. „Polgár Generális, örömmel értettem, hogy Te a' Respublika fegyverének meghódolsz. Nagy büntetésre méltók azok, kik Téged igyekeztek arra venni, hogy a' Fr. Kormányfőnek valóságos tzeljáról hibásan gondolkozz. Nem szükség, hogy az elmúlt zűrzavar' szerző okait kitanúljam: inkább abban kell foglalatostkodnom, hogy a' sziget, mennél előbb, 's a' lehető eszközök által régi virágzó állapotjára állíttasson. Valamint Te, úgy az igazgatásod alatt lévő seregek, 's azoknak Generálissai, a' sziget' lakósaival egygyütt, nem tarthattok attól, hogy valakit vólt maga viseléséért üldöznék: örök feledékenységbe temetem mind azt, a' mi Sz. Domingóba lett jövetelem előtt esett. Követem ebben a' dologban az első Konzul példáját, mellyet Ő Frantzia Országban adott. Azok előtt, kik ezen szigeten vagynak, újj tzel lefz ezután feltéve: 's csak a' jó; 's rossz polgárok között tesznek különbséget. Generálissaidal, seregeiddel, úgy fogok bánni, mintha Frantzia katonák volnának, 's azokat katonáimhoz kaptsolom. A' mi Tégedet illet, kívánsz nyugalomra lépni, a' mellyre méltó jussod is van. A' midőn valaki oly sok esztendőig hordozta az ilyen nagy sziget igazgatásával egygyütt járó terhet, úgy tartom, hogy szüksége van a' nyugalomra. Megengedem, hogy ott lakhass, a' hol néked tefzeni fog. Tudom hogy mitsoda jó indulattal viseltetel Sz Domingó szigetéhez, 's elhíszem, hogy magáns

állapotodnak óráit arra fogod fordítani, hogy velem azon eszközök eránt való gondolatidat közöljed, mellyek a' föld művelést, és a' kereskedést ismét virágzóvá tehetik ezen szigeten."

Párisból Junius 19 dikén. Midőn egy bizonyos Fr. városban a' polgárok vokasai bészédődtek az eránt, hogy kik egygyeznek meg, kik nem a' Bonapárté élete fogytaig tartó Konzulságában, egy polgár következőképpen nyilatkoztatta ki értelmét: „Alább írt, meghívattatván a' Tisztviselők által a' voksolásra, jelentem, hogy nem minden feltétel nélkül, 's nem vak engedelmességgel egygyezek meg abban, hogy Bonapárté míg csak él, mindég Konzulnak maradjon, hanem az én kívánságom az, hogy Bonapárté azon 10 esztendőök alatt, mellyek lefolytaig Konzu'nak tétetett, a' Respublika organizációjától fogva ránk vetett terhes adót alább szállítsa, a' közönséges adósságaink' kifizetésére módot találjon, az igasságot a' szegényeknek, és árváknak ingyen szolgáltatassa ki, 's a' lakosoknak adjon olly szabadságot, hogy a' rajtok való ruhát, minden e' részben béhozott fizetés nélkül megszerezzhessék, végezetre, hogy a' mi környékünkkel, melly a' múlt háborúban sok adósságba verte magát, atyáiképpen bánjon. Ha ezeket megtsseleksi, úgy megérdemli, hogy Konzuli hivatalában míg él meghagyattassék. En úgy gondolkozom, hogy nem volna sem a' Státusra, sem Bonapártéra nézve hasznos, ha ő míg él Konzul lenne. Mikor az emberek az öregséget eléri, rendszerént elgyengülnek, és ezen esetben ez a' hivatal terhére lenne Bonapárténak, a' Státus sem sokat támaszkodhatnék rá. Jobb

vólna e' helyet, ha az Olasz Ország kérészeri meghódoltatójának, 's a' békesség helyre állítójának számára bizonyos fizetés rendelődne, melyet ő tsendességben fordítana maga hasznára." Zim-merstädt.

Spanyol Ország.

Madridből Junius 2-dikán. Ő Felsége azt rendelte, hogy három katonai Académiák állítassanak fel a' végre, hogy azokban a' Nemes Ifjúság tanulhassa azon katonai tudományokat, mellyek a' mostani idökhöz képest, a' midön nem annyira az erőnek, mint a' tapasztalással öszve kötött gyakorlásnak van helye, éppen szükségesek. Által láta tudniillik azt Ő Felsége, hogy a' mostani hadi praktika annyira van a' régítöl, mint az ég a' földtöl, és hogy azon idök elmúltak, a' mellyekben egész Nemzet gyö-zödelme, sokszor egy Szentelt vitéz erejétöl függött. — Az egygyik Academia lefűz Walladolidban, a' másik Granadában, a' harmadik pedig Alcalá-ban.

Cádizból Majus 28-dikán. A' békesség hely-re állása után, a' most folyó elztendő eleitöl fogva 17-dik Májusig, 514 kereskedő hajók eveztek bé kikötő helyünkbe, 's 352 hajók eveztek ki innen. Most is tele van kikötő helyünk, Anglus, Dánus, Hollandus hajókkal, a' mivel nem ditsekedhetnének, ha a' régen óhajtott békesség ideje vízfűza nem hozta vólna az emberi Nemzet közibe az egygyet értést, 's fel nem állította vólna a' külömb-külobbféle Hatalmasságok között a' kölösönös barátságot. — Tizenhárom Algiriai hajók tsak azért ólalkodnak széleinken, hogy a'

12

Spanyol hajókat kézre keríthessék, még pedig azon az okon, hogy még eddig el nem küldöttük Algiriába azon ajándékainkat, mellyeket reánk még a' bódogtalan időkben, az erőszak vetett; és a' mellynek megfizetését még eddig teljesítettük. Azt mondják, hogy ezen rabló hajók Carthagena, 's Alicante között kikötöttek, és hogy magok a' rablók egynehány kikötő helyeket az ott találtatott eleségtől megfosztottak,

Anglia.

Londonból Junius 11-dikén. Midőn a' mi napában Spencer Smith, Konstantzinápolyban ez előtt volt Követ, az első Konzulnak bemutatott; azt kérlette tőle Bonapárté, ha nem testvére é Sidney Smithnek? Midőn ezen kérdésre állító feleletet adott volna, így szólott Bonapárté: Sydney Smith vitéz ember, és jó Tiszt. Tudni való, hogy ez a' Smith az, a' ki Syriában Akre várát olly vitézül oltalmazta, hogy nagy kárával kéntelenítettett Bonapárté az ostromot félbe szakasztani.

Londonból Junius 12 dikén. Midőn a' minapi Ülésben megakarták határozni, mind a' Británia tengerén, és szárazon való erejének számát, mind az arra teendő költséget: M. Banks felkölt, 's azt mondotta, hogy az ő vélekedése különböz azokétól, a' kik Anglia oltalmazására szükségesnek itélik egy számos seregnek tartását. Az javasoltatott tudniillik sokak által (így szólott Banks) hogy 70,000 ből kell állani a' Nagy Britania, 's Irlandia belsőe rejének, a' midőn a' hadakozás előtt az tsak 15, 18 ezer emberből állott. Úgy látszik, mintha sokan azt akarnák, hogy

25,000 emberek fordítottassanak azon Kolóniáknak szolgálatjára, 's megtartására, a' melyekben másfzor 16 ezernél több nem vólt. Az által, hogy katonáink számát a' bátorság feltartására ennyire határozzuk, olyan dolgot tselekszünk, melly a' valóságos Oeconomíával nem egygyez meg. Azomban a' bátorság feltartására nem elégséges eszköz ez, mihelyt azt felveszszük, hogy a' mi mostani szövetséges társaink ellenséges indulattal viseltetnek hozzánk. De káros az a' közönséges kaszfára nézve is, hogy az olly számos katonaság tartása által terheltesen, mivel arra a' rend szerént való közönséges jövedelmek nem is elégségesek. — Szükséges, hogy más gondolatokra fordítsa figyelmeztességét a' Parlamentom. Mitsoda tzállal kötöttük a' békességet? Mit ítélnék más Státusok arról, hogy mi illyen számos katonaságot tartunk? Nem találunk é ebben okot arra, hogy a' békekesség állandóságának feltartására tzelőző szives törekedésünkről kételkedjenek? Egy Frantzia író helyesen mondotta azt, hogy a' nagy számból álló sereg ollyan a' Státusban, mint a' ragadó nyavalya. Szükség, hogy mególtalmazzuk magunkat ezen gondolat rossz következéseitől. Egyéb aránt is számot tarthatunk arra, hogy mindenkor kész az óltalom Hazánk segítségére, és elég okunk lehet ennek elhívására az, hogy ez az én vélekedésem, a' népnek, Konstitútziónk eránt való fzeretetésén, és az Anglia lakosainak esmeretes katonai vitézségén fundáltatik. Addington azt felelte ezen beszédre, „hogy ez által feltévődik, mintha a' kérdésben lévő sereg állandóan megmaradna. Arról kételkedni nem lehet hogy

mond, hogy bírtokaink száma Trinidáddal, és Ceylonnal nevedett a' hadakozás után, a' hova őrző sereget kell küldenünk. Senki se tart többet az Anglus Nemzet vitézségéről mint én: de azért nem kell felhagyni az oltalomra megkívántató valóságos eszközökkel. Ha nem kételkedünk is arról, hogy a' békeség állandó labra van állítva: de azért nem is kell ebbeli biztunkban olyat tselekedni, a' mi Angliának veszedelmes volna. Nem leszfez terhes a' tudva lévő sereg tartása Angliának: a' midőn tudva van, hogy a' közönséges tereh ezen éftendőben 7 milliómmal könnyítettett, azomban soha se virágozott kereskedésünk jobban mint most. Reményleni lehet, hogy nem sokára lehet alább szállítani a' seregek számát: de midőn ezt az időt várjuk, el kell kerülni, hogy olyan állapotra ne jussunk, mellyben vóltunk a' múlt hadakozás kezdetekor." —

Londonból Junius 13-dikán. A' napkeleti Indiában lévő fő Gubernator M. Wellesley Oude tartományát elfoglalta, 's annak örökösét ezen bírtokától megfosztotta. Jó formán nevedett az Anglus Indiában lévő hatalom ezen gazdag vidék által: mindazáltal félő, hogy az, Fr. Ország, és Anglia között valamelly egygyet nem értésre szolgált, alkalmatosságot, 's tartani lehet tőle, hogy a' mit mi Indiába nyerünk ez által, azzal felérő tartományt ne foglaljon magának a' Frantzia Respublika Európában.

Mostanában annak a' dolognak meghányásában vetésében is foglalatoskodnak Ministereink, hogy a' Mulzka Udvar nem tsak reá nem állott az Amiensbe véghez ment egygyezésnek azon ré-

szére, melly Málta szigetét illeti, hanem forma szerént ki is jelentette az Anglus Udvarnak az eránt való idegenségét. Reményleni lehet mindazáltal, hogy ez a' dolog a' legtsendesebb módal eligazítódik.

E l e g y e s L e v e l e k .

Hágából Junius 15-dikén. Némelly, még a' régi Kormányzékhez szító polgároknak, a' departamentomokban való Tisztsegekre lett kineveztetése, különös gondolkodásokra szolgáltatott alkalmatosságot sokak előtt. A' mi az Orániai Házsal tartó polgárokat illeti, azok örvendenek azon, hogy azok választódtak Tisztviselőkké, kikhez mindenkor legjobban bíztak, és a' kik bizonyosan szíveken fogják viselni az ő hasznokat. A' Hazát igazán szerető polgár reményli mindazáltal azt, hogy minekutánna az Orániai Hertzeg lemondott arról; a' mihez eddig jusát tartotta; mindenrészre szakadás, és gyűlölség, melly eddig az egymással ellenkező gondolkodású polgárok között uralkodott, elfog ényészni, 's nem lehet tartani olyan vízfőző vonástól, mellynek a' Revolútzio ideje alatt oly siralmas következései voltak. Az által, hogy a' két egymással ellenkező fél közzül választódtak a' departamentomokban lévő Tisztviselőink, a' Frantzia Respublikát akartuk követni: azomban elfelejtettük tsak ugyan azt, hogy legjobb volna a' közép utat követni. —

Bernából Junius 16-dikán. A' Glárisi, és Appenzeli Kántonoknak sem tesszik az új Konstitútzio. A' Zugi Kánton Tisztviselői éppen ellenkező dolgot akarnak, a' kis Tanács azon akarataival, mellyet az, az új Konstitútzio megerősítése eránt kinyilatkoztatott. Tudniillik azon

vagynak, hogy azon polgárok, a' kik nem fradják bé voksaikat, úgy tartassanak, mintha nyilván kijelentették volna értelmeket az eránt; hogy nekik az újj Konstitúció nem tetszik.

Frankfortból Junius 18 dikén. Amaz esmeretes Schinderhannes, a' ki úton álló társaival olly sok károkat tett a' Rajna bal partján, félvén attól, hogy kézbe kerül, által jött a' Rajna jobb partjára, 's minekutánna hamis név alatt soká lappangott volna, tsak ugyan elfogattatott egy más társával egygyütt. Kérdőre vonattatván, kisült, hogy ő az, a' kit a' közánséges rendések szerént mindenfelé nyomoztak. Katona őrizet alatt, által küldetett Moguntziába, a' hol elfogja venni gonosz tselekedeteinek méltó jutalmát.

Zemlínből Junius 21-dikén. A' Belgrádot ostrommal fenyegető Jantsárok, kik a' mint mondják a' megölt Belgrádi Basa fia által ültettek fel, nagy félelmet gerjesztettek mindenütt a' hol megfordúltak. Sok Török Familiák az említett városba vették magokat féltőbb józaikkal egygyütt. Egynehány napoktól fogva ágyúzásokat hallottunk Belgrád felől: de hogy mi történhetet, azt még nem tudjuk bizonyosan.

Czernovitzből (Bukowinában) Junius 10-dikén. A' múlt Pönkösd szombatján olly rettenetes szélvész támadt nálunk, mellyhez hasonlóra nem emlékezünk. A' menydörgés villámás majd egy óráig tartott, mellyet azután jéggel elegyített esső szakadás követett. A' nagy szélvész tövestől kitekert sok élő fák a' földből, a' házak tetejét megszaggatta, egy völgyben lévő paraszt házatska tetejét felkapván, egy hegyre vetette, és igen sok nyomokat hagyott maga után, mellyek nagy károkkal vagynak öszve köttetve.